

Streszczenie

Rozprawa doktorska „Zarządzanie wiedzą przez organy kontroli skarbowej” stanowi próbę oceny poziomu implementacji tej koncepcji w działalności tych jednostek. Organy te zajmują ważne miejsce w systemie podatkowym oraz odpowiedzialne są przede wszystkim za realizację zadań publicznych w zakresie ograniczania nieprawidłowości w rozliczaniu danin publicznych przez obywateli.

Motywacją do podjęcia omawianego kierunku badań stanowi zidentyfikowana na podstawie studiów literaturowych luka badawcza oraz popularność tematyki zarządzania wiedzą w dzisiejszej nauce. W świetle przeglądu subdyscyplin nauk o zarządzaniu zarządzanie wiedzą, stanowi już od ponad 30 lat przedmiot licznych badań i analiz prowadzonych przez przedstawicieli nauki oraz praktyki. Wypełniając lukę wiedzy, podjęto problem kwantyfikacji znaczenia zarządzania wiedzą w kontekście ograniczania nieprawidłowości podatkowych, z jakimi boryka się Polska. W literaturze brakuje poświęconych tej tematyce badań zrealizowanych z wykorzystaniem realnych danych podatkowych, które kształtują poziom dochodów państwa i pozwalają na wieloaspektową ocenę jakości zadań wykonywanych przez organy kontroli skarbowej.

Celem rozprawy jest przedstawienie postulowanego modelu zarządzania wiedzą organów kontroli skarbowej. Przyjęto, iż procesy zarządzania wiedzą, jakie mają miejsce w organach kontroli skarbowej integrują funkcje zarządzania i odgrywają ważną rolę w doborze, wykorzystaniu, rozwijaniu i modyfikowaniu innych koncepcji zarządzania, odnoszących się do całokształtu działalności jednostki organizacyjnej. W oparciu o wyniki badań empirycznych, przedstawiono również uproszczony model zarządzania wiedzą, jaki mogłyby implementować organy kontroli skarbowej w bieżącej działalności, bez generowania dodatkowych kosztów. Główny cel zdekomponowano na poszczególne cele szczegółowe, do których zalicza się określenie wpływu koncepcji zarządzania wiedzą na możliwość kompleksowej oceny efektywności prowadzonych działań przez organy kontroli skarbowej, a także propozycja systemu ekspertowego, z wykorzystaniem wiedzy z zakresu podatku od towarów i usług. W ramach celów szczegółowych zaprezentowano modelowanie danych z zakresu podatku dochodowego od osób prawnych w celu identyfikacji nieprawidłowości podatkowych oraz dokonano określenia wpływu zmian przepisów prawnych na sprawność ograniczania nieprawidłowości podatkowych.

Wstępne rozpoznanie sytuacji problemowej oraz zgromadzone i przestudiowane dotychczas materiały naukowe pozwoliły przyjąć hipotezę, iż zarządzanie wiedzą przez organy kontroli skarbowej powinno być wspierane modelowaniem scoringowym.

Rozprawa doktorska składa się z czterech rozdziałów. Rozważania zawarte w poszczególnych częściach pracy pozwoliły między innymi na autorskie zdefiniowanie zarządzania wiedzą w organach kontroli skarbowej, procesy zarządzania wiedzą, a także identyfikację kapitału intelektualnego tych organów oraz przedstawienie wyników modelowania scoringowego, jakie wydają się niezbędne w procesach decyzyjnych tej administracji.

W rozdziale pierwszym dokonano zdefiniowania pojęcia wiedzy, informacji i danych, a także określenia znaczenia społeczeństwa informacyjnego. Przedstawiono koncepcję zarządzania wiedzą w działalności podmiotów gospodarczych oraz jednostek funkcjonujących sektorze publicznym.

Rozdział drugi przedstawia ogólną charakterystykę systemu podatkowego w Polsce, definiuje organy kontroli skarbowej oraz przedstawia rodzaje nieprawidłowości podatkowych oraz ich skalę.

W rozdziale trzecim dokonano charakterystyki zasobów danych, informacji i wiedzy oraz procesów zarządzania wiedzą, jakie mają miejsce w działaniach kontroli skarbowej.

W rozdziale czwartym przedstawiono założenia metodologiczne badań własnych, akcentując metody i narzędzia badawcze. W zakresie badań empirycznych ujęto statystyki wynikające z przeprowadzonych analiz danych podatkowych oraz wyniki badań modelowania scoringowego, które pozwoliły na ocenę zarządzania wiedzą przez organy kontroli skarbowej.

Praca zawiera wkład do teorii, wynikający z przeprowadzonych analiz rozumienia zarządzania wiedzą w organach kontroli, który nie pozostaje bez znaczenia dla praktyki. Zdobyta w wyniku badań wiedza pozwala na sformułowanie rekomendacji użytecznych dla decydentów organów kontroli skarbowej. W celu skutecznego ograniczania nieprawidłowości organy kontroli skarbowej powinny: skupić się na skutecznym wykorzystaniu posiadanych zasobów wiedzy, odstąpić od utrzymywania postępowań kontrolnych w zbliżonej liczbie do lat poprzednich, dokonywać analizy i monitoringu efektów z działań egzekucyjnych prowadzonych przez administrację podatkową, wdrażać w ramach posiadanych zasobów systemy eksperckie, projektowane przez własnych pracowników organizacji oraz przewidywać potencjalne kwoty wpłat przez kontrolowanych, wykorzystując modele scoringowe.

Dotychczasowe eksploracje empiryczne zachęcają do kontynuowania badań, gdyż jakość zarządzania wiedzą w aspekcie wykonywania zadań organów kontroli skarbowej, ma ogromny wpływ na szereg zjawisk społecznych, zachodzących w Polsce.

Iljia Telwińska
04.05.2016r.